

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 425/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného DLMU Malý s. r. o., Cukrová 4, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Ntc/1/2024-89 zo 7. februára 2024 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tost/6/2024 zo 6. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. f), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 6Ntc/1/2024-89 zo 7. februára 2024 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Tost/6/2024 zo 6. marca 2024. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu, ako aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a prikázať krajskému súdu, aby prepustil sťažovateľa z predbežnej väzby na slobodu. Sťažovateľ si uplatňuje aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ bol zadržaný 3. februára 2024 o 19.00 h pri pokuse prekročiť štátnu hranicu na hraničnom priechode vo Vyšnom Nemeckom, a to na základe európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného rakúskou prokuratúrou a potvrdeného príslušným rakúskym súdom. Krajský súd následne rozhodol napadnutým uznesením zo 7. februára 2024 o vzatí sťažovateľa do predbežnej väzby podľa § 15 ods. 2 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EZR“) z dôvodov podľa § 15 ods. 1 zákona o EZR a súčasne podľa

§ 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil predbežnú väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal peňažnú záruku obhajcu sťažovateľa Mgr. Jakuba Malého. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením zo 6. marca 2024 tak, že ju zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vytýkal napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, že v ňom absentoval zákonný dôvod na jeho vzatie do predbežnej väzby. Poukázal pritom na § 15 ods. 1 zákona o EZR, podľa ktorého je zákonnou podmienkou na rozhodnutie o vzatí osoby do predbežnej väzby potreba, aby nedošlo k zmareniu konania o európskom zatýkacom rozkaze. Krajský súd v napadnutom uznesení v relevantnej časti jeho odôvodnenia uviedol, že prepustenie sťažovateľa by mohlo ohroziť ďalší priebeh konania o európskom zatýkacom rozkaze. Podľa sťažovateľa ale ohrozenie ďalšieho priebehu konania o európskom zatýkacom rozkaze nie je zákonný dôvod na vzatie do predbežnej väzby, pretože ním je iba zmarenie účelu takéhoto konania. Ďalej krajský súd podľa sťažovateľa opomenul čo aj len formálne reprodukovať listinné dôkazy, ktoré mali preukazovať účel jeho cesty na Ukrajinu (absolvovanie lekárskeho vyšetrenia, pozn.). Napokon sťažovateľ vytýkal napadnutému uzneseniu krajskému súdu neproporcionalitu, keď vyhodnotil ostatné prostriedky nahradenia jeho predbežnej väzby ako nedostatočné.

4. Napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ vytýkal, že sa nevysporiadalo dostatočne s jeho sťažnostnou námietkou týkajúcou sa absencie zákonného dôvodu predbežnej väzby. Okrem toho sťažovateľ považoval za absolútne neprípustné, ak najvyšší súd pri posudzovaní jeho sťažnosti poukázal na okolnosť, že sťažovateľ vlastní nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Maďarsku, Česku a aj v Rakúsku. K listinným dôkazom, ktoré mali preukázať dôvod cesty sťažovateľa na Ukrajinu (a tiež k tvrdeniu sťažovateľa, že pred svojím zadržaním na hraničnom priechode nemal žiadnu vedomosť o vedení trestného stíhania voči nemu), najvyšší súd uviedol, že tieto predstavujú iba ničím nepodložené tvrdenia sťažovateľa. Sťažovateľ ale namietal, že ani zo strany Krajskej prokuratúry v Košiciach neboli predložené žiadne dôkazy podporujúce tvrdenia o úteku alebo skrývaní sa sťažovateľa v zahraničí s cieľom vyhýbania sa predmetnému trestnému stíhaniu.

5. Vo vzťahu k možnosti nahradenia predbežnej väzby najvyšší súd v napadnutom uznesení podľa sťažovateľa neprihliadal na všetky podstatné faktory, ktoré mohli mať zásadný vplyv na konečné rozhodnutie, či predbežná väzba sťažovateľa predstavuje jediný zákonný inštrument, ktorým možno dosiahnuť sledovaný účel podľa § 15 ods. 1 zákona o EZR, alebo či možno tento účel dosiahnuť aj aplikáciou miernejších prostriedkov v podobe prijatia písomného sľubu sťažovateľa podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, dohľadom sťažovateľa probačným a mediačným úradníkom podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a prijatia peňažnej záruky podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku. Poukázal pritom na judikatúru ústavného súdu k útekovvej väzbe (napr. III. ÚS 34/2007). Možnosť migrácie sťažovateľa po území Schengenského priestoru, ako aj mimo tohto priestoru vyplývajúca z jeho občianstva Slovenskej republiky je síce zrejmá, avšak táto skutočnosť sama osebe nie je spôsobilá zintenzívniť dôvodnú obavu z možného úteku sťažovateľa alebo jeho skrývania sa s cieľom vyhýbania sa trestnému stíhaniu v Rakúsku.

6. Sťažovateľ sa preto domnieval, že najprv krajský súd a následne aj najvyšší súd napadnutými uzneseniami porušili jeho základné právo na osobnú slobodu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 2 prvá veta a ods. 5 ústavy) a jeho práva na slobodu a bezpečnosť [čl. 5 ods. 1 písm. f), ods. 3 a 4 dohovoru] napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu.

8. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zák. č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

III.1. K napadnutému uzneseniu krajského súdu:

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

12. Sťažovateľ využil proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6Ntc/1/2024-89 zo 7. februára 2024 sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Tost/6/2024 zo 6. marca 2024 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

13. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmietol sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v jej časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu:

14. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. predovšetkým toho, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

15. Sťažovateľ napadnutému uzneseniu vyčítal najmä to, že najvyšší súd sa nevysporiadal dostatočne s jeho námietkou týkajúcou sa absencie zákonného dôvodu predbežnej väzby, ako aj s ním predloženými listinnými dôkazmi, ktoré mali vyvracať tvrdenia o úteku alebo skrývaní sa s cieľom vyhýbania sa predmetnému trestnému stíhaniu v zahraničí.

16. Najvyšší súd v napadnutom uznesení v prvom rade zdôraznil, že rozhodnutie o predbežnej väzbe v konaní o európskom zatýkacom rozkaze má iný charakter než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti Trestného poriadku. Sudca v takomto konaní neskúma dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná, a neskúma ani existenciu dôvodov väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) až písm. c) Trestného poriadku. Pred rozhodnutím o predbežnej väzbe je sudca povinný zistiť, či pozbavením osobnej slobody vyžiadanej osoby bude naplnený účel predbežnej väzby, ktorým je zabezpečenie jeho prítomnosti na území Slovenskej republiky tak, aby nedošlo k zmareniu účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze, pokiaľ orgán štátu pôvodu nepredloží originál európskeho zatýkacieho rozkazu. Najvyšší súd komplexne vyhodnotil listinné dôkazy, ktoré predložil sťažovateľ, a dospel k záveru, že nepreukazujú ani jeho tvrdenia týkajúce sa dôvodov jeho cesty na Ukrajinu 3. februára 2024. Zo sťažovateľom predložených dôkazov bolo možné vyvodiť iba to, že na začiatku roka 2022 mal zdravotné problémy a mal absolvovať magnetickú rezonanciu (7. februára 2022), a z listiny, ktorá má byť podľa sťažovateľa potvrdením o termíne objednania na vyšetrenie, je zrejmé iba dátum a čas (14. februára o 10.00 h), nie však rok ani to, či ide vôbec o aktuálne vyšetrenie, a ani druh vyšetrenia. Paradoxne jediný záver, ktorý mohol najvyšší súd vyvodiť v súvislosti s touto jeho cestou na Ukrajinu, je účelovosť jeho tvrdení o tom, že zo zdravotných dôvodov je na jeho starostlivosť odkázaná jeho matka, keďže na Ukrajine mal stráviť minimálne 12 dní (od 3. februára 2024 do 14. februára 2024, ak bol skutočne objednaný na rok 2024, lebo z ním predložených listín to nie je zrejmé, pozn.). Záver najvyššieho súdu

k listinám predloženým sťažovateľom, ako aj k jeho tvrdeniu, že pred svojím zadržaním na hraničnom priechode nemal žiadnu vedomosť o vedení trestného stíhania proti nemu, bol teda dostatočne logickým spôsobom vyhodnotený ako nedôveryhodný. Naopak, kumulatívny súhrn okolností, ako ich zhrnul najvyšší súd v napadnutom uznesení (voľný pohyb sťažovateľa v rámci Schengenského priestoru, vlastníctvo nehnuteľností vo viacerých krajinách, prítomnosť trestnej sadzby, ktorej uloženie mu hrozí v prípade odsúdenia v Rakúsku, ako aj jeho pochybná cesta na Ukrajinu), predstavoval v tomto prípade dostatočne odôvodnený záver k zákonnému predpokladu predbežnej väzby, ktorým je možnosť zmarenia účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze.

17. V zhode s krajským súdom najvyšší súd v napadnutom uznesení konštatoval, že účelom predbežnej väzby bola v sťažovateľovom prípade potreba zabezpečenia jeho prítomnosti v konaní o európskom zatýkacom rozkaze na území Slovenskej republiky a potreba zabránenia zmarenia účelu tohto konania, ktorým je v prejednávanej veci vydanie vyžiadaného na trestné stíhanie pre konkrétnu trestnú činnosť do Rakúska. Sťažovateľova námietka, že krajský súd neuviedol zákonný dôvod jeho predbežnej väzby a najvyšší súd na túto námietku sťažovateľa v jeho sťažnosti nereflektoval, vyznieva v kontexte danej veci nepresvedčivo. Tak z uznesenia krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu je úplne zrejmé, že odkazovali na dôvod v zmysle § 15 ods. 1 zákona o EZR. To, že krajský súd neuviedol vo svojom rozhodnutí totožné vyjadrenie ako v zákone o EZR („zmarenie účelu konania o európskom zatýkacom rozkaze“), ale vzhľadom na všetky relevantné okolnosti použil synonymický výraz („ohrozenie ďalšieho priebehu konania o európskom zatýkacom rozkaze“), nemohlo mať za následok absenciu zákonného dôvodu predbežnej väzby, ako vo svojej ústavnej sťažnosti naznačoval sťažovateľ.

18. Napokon ústavný súd konštatuje, že aj dôvody, ktoré najvyšší súd uviedol v napadnutom uznesení k nenahradeniu predbežnej väzby sťažovateľa alternatívnymi prostriedkami podľa Trestného poriadku, boli ústavne udržateľné. Ústavný súd zdôrazňuje, že týmito dôvodmi boli všetky kumulatívne posúdené okolnosti, ktoré najvyšší súd zohľadnil (a boli zhrnuté napríklad aj v bode 16 odôvodnenia tohto rozhodnutia, pozn.), a nie iba jednotlivá možnosť sťažovateľa cestovať v rámci Schengenského priestoru, ako namietal sťažovateľ, resp. jednotlivá okolnosť výšky potenciálneho trestu, na ktorú poukázal sťažovateľ v súvislosti s nesúvisiacou judikatúrou ústavného súdu týkajúcou sa útekovej väzby (a nie predbežnej väzby ako v tomto prípade, pozn.).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom, alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

20. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu a práva na slobodu a bezpečnosť napadnutým uznesením

najvyššieho súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ako ich špecifikoval v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu